

НІЧ У БІБЛІОТЕЦІ: ЦІКАВО, ВЕСЕЛО І ... ЗОВСІМ НЕ СТРАШНО!

ЯКОЮ має бути сучасна дитяча бібліотека? Як зробити її цікавою для дитини, яка читає, і такої, яка не читає, дитини, котра дружить з бібліотекою і котра ще не відкрила для себе всіх її можливостей? Як дати зрозуміти громаді, що бібліотеки, навіть у цей непростий час, не «виживають», а живуть повноцінним творчим життям?

Ці питання постійно знаходяться у сфері професійної уваги працівників ЦБС для дітей м. Львова, які намагаються вийти за рамки бібліотечних стандартів, працюючи над пошуком нових форм підтримки та розвитку дитячого читання, створенням позитивного іміджу сучасної бібліотеки для дітей.

В європейських країнах такі пошуки йдуть давно й успішно. Ми не наслідуємо їх, а, використовуючи досвід колег, йдемо далі, бо розуміємо, що в сучасному світі це закономірно і природно.

Криза читання є наразі загальносвітовою тенденцією, але певна частина дітей не бачить себе у бібліотеці через те, що не має чіткого уявлення щодо її сьогоденних послуг та можливостей.

2009 рік було оголошено у Львівській ЦБС для дітей Роком промоції дитячого читання, в рамках якого було реалізовано ряд успішних проєктів та акцій. Вони спростовують стереотип сприйняття бібліотеки як установи, потрібної, а часом і необхідної, але в межах певних функцій: отримати інформацію, підготуватися до уроку, ознайомитись із періодичними виданнями, скористатися послугами Інтернету... У цьому плані одним із найбільш ефективних маркетингових заходів стала промо-акція «Ніч у бібліотеці».

Ідея нічного читання не є новою у бібліотечному світі. Кожен колектив, що зреалізував її, ставив перед собою певну мету, виходячи зі своїх можливостей, структури, читацького контингенту.

Основна особливість нашої нічної акції полягала в тому, що вона була розрахована не тільки на кращих читачів, а, в основному, на дітей, які не читають або читають мало, адже саме їх ми хотіли залучити до систематичного користування бібліотекою, розкривши всі можливості кожного її структурного підрозділу, довести, що наші бібліотечні працівники – це творчі, цікаві особистості, котрі вміють мислити та діяти сучасно і нестандартно. Найбільш вдалим часом для втілення задуму було визначено Всеукраїнський тиждень дитячого читання.

Чому зупинилися саме на нічній акції?

По-перше – це незвично, а дітей вабить усе нове та загадкове. По-друге, як засвідчують наші дослідження, останнім часом серед улюблених жанрів у дитячому читанні переважають фентезі та містичні пригоди. Саме такі твори лягли в основу промо-акції «Ніч у бібліотеці». А ще у цей рік, визначений роком одного з найбільш таємничих письменників, творця фантазмагоричних літературних персонажів Миколи Гоголя, хотілося, щоб саме його образ створив ту містичну ауру, яка можлива тільки вночі.

Шлях від ідеї до втілення був непростим. Майже два місяці ініціативна група з найбільш креативних працівників Центральної бібліотеки для дітей (ЦБД)

м. Львова під час мозкових штурмів народжувала і відкидала ідеї, формувала програму, відпрацьовувала організаційні питання. Адже спочатку оголошена акція викликала неабияке здивування, особливо серед батьків наших читачів. Уявіть собі їхню реакцію, коли дитина заявляє, що її запросили провести ніч у бібліотеці!

Отже, на нас очікувала велика робота з батьками, тому що тільки за їхньої письмової згоди дитина отримувала можливість взяти участь у нічному дійстві. У підготовчий період батьки познайомилися з програмою «Ніч», умовами, що гарантують безпеку дитини, безпосередньо з бібліотекарями – організаторами акції.

А от діти сприйняли ідею відразу і з великим ентузіазмом! Вони виготовляли фантастичні карнавальні костюми, необхідний реквізит, розробляли міні-вікторини та конкурси. Але найголовніше – багато читали, адже тільки це гарантувало успіх у літературних конкурсах.

У ніч з 22 на 23 березня 2009 р. ЦБД розпочала Тиждень дитячого читання дивовижною, майже таємничою акцією «Ніч у бібліотеці», що відбувалась у реальному часі від 21.00 до 7.00.

Програму було побудовано так, що кожний функціональний підрозділ бібліотеки запропонував своє дійство, створив свою «зону ночі», де кожен із 35 учасників (а це були підлітки 12-14 років) знайшов справу та розвагу до душі.

Так, фентезі-клуб «Мерехтлива ніч» запросив шанувальників і знавців фантастики до участі у літературному гепенінгу «Шлях у світ фантазій». Начитаність, аналітичні здібності, уважність та артистичність виявляли діти – учасники бібліо-шоу «Загадки мініпутів» за книгою Люка Бессона «Артур і мініпути».

А такі, здавалося б, знайомі герої голлівських творів, поводили себе зовсім незвично під час костюмованої імпрези «В гостях у Рудого Панька», адже їхніми вчинками керував сам автор.

Відділ мистецтв перетворився у зал мистецьких візій «Творча ніч». Тут на музичній бібліохвилі «Мелодія ночі» звучала чудова класична музика, популярні ліричні імпровізації у виконанні кращих симфонічних оркестрів. Образи, навіяні цими чарівними, але не дуже звичними для сучасних підлітків мелодіями – морський прибій і шурхіт крил злітаючого птаха, тихе кружляння сніжинок у вальсі та гуркіт першого грому, – діти зобразили у своїх малюнках, що були виставлені в імпровізованій картинній галереї «Вернісаж емоцій». І для багатьох із них це був перший досвід знайомства з класичною музикою, перше відкриття її краси та сили емоційного впливу.

У затишній зоні бібліотечного «Кінозалу» діти, зручно розташувшись у м'яких фотелях та на килимах, мали змогу переглянути дайджест з нових фантастичних фільмів «Казки на ніч». Після такої години доречним був творчий тест на уважність «Для тих, хто не дрімав». Відповіді викликали безліч емоцій, сміху, суперечок, вимог показати ще раз той чи інший епізод фільму.

Ті, хто не уявляє свого життя без Інтернету, зібраних в Інтернет-каюті «Бібліовіртуал». Напередодні акції діти, які захоплюються творчістю того чи іншого письменни-

ка, мали змогу переглянути його сайт в Інтернет-центрі нашої бібліотеки. Згодом, вночі, в Інтернет-каюті у товаристві інших шанувальників певного письменника, вони створювали «Нічні послання автору» у вигляді веб-листа з відгуками про прочитані твори, побажаннями щодо створення нових сюжетів та проханнями завітати до книгозбірні.

Звичайно, всі бажаючи, з тих чи інших причин, не мали змоги потрапити в цю ніч до бібліотеки. Тому було вирішено залучити їх до участі через «Нічні on-line пригоди, або Ніч у чаті», що надало можливості цим підліткам поспілкуватися з учасниками дійства, які ділилися враженнями з друзями, відповідали на їхні запитання, інколи – зверталися за допомогою та підказкою, особливо під час участі у досить складному літературному квесті. В такий спосіб аудиторія активних опівнічників значно розширилась.

Не обійшлося, звичайно, і без on-line ігор. Але «Нічні тенета Інтернету» пропонували тільки інтелектуальні та літературні ігри.

Кожну годину змінювалося дійство нічної програми, але знайшлися і такі вибагливі книгомани, котрі вирішили усамітнитись у релакс-кімнаті «Наодинці з книгою», де на книжковій виставці «Нічне читання» було представлено найбільш захоплюючі бестселери. Але й тут, через певний проміжок часу, вони потрапили у мандрівку «Від каганця до електронної книги», під час якої змогли отримати практичний досвід трансформації нічного читання у часі та належним чином оцінити здобутки і переваги цивілізації. А ще тут працювало читачьке обмін-біро «Книжковий бартер», де діти мали змогу обмінятися книгами, принесеними з дому, яких немає у бібліотеці. Саме так започатковувалися нові стосунки, зав'язувалися нові знайомства.

У діагност-кабінеті «Емоційний барометр» усі бажаючи мали змогу поділитися своїм стрес-досвідом, розповівши найстрашнішу історію зі свого життя. А перебороти страхи допоміг психолог, запропонувавши експрес-тренінг «Я нічого не боюся!». Змалювавши або описавши свої страхи, діти під час пленерного дійства «На вранішній зорі» спалили їх у дворі бібліотеки.

Від 21.00 і до останнього клієнта працювали екстрем-бістро «Веселі хробаки» та «Старий казан». Гурманів привабив кулінарний конкурс «Нічні кулінарні фантазії» на кращу фантастичну страву. Перемогу отримала надзвичайно смачна канапка у формі голови фантастичної істоти, яку приготувала Таня Кисіль.

До канапок дітям запропонували «Кавування із задоволенням і не без моралі». «Кава з присмаком ... долі» – це не просто банальне ворожіння на кавовій гушці, це спроба пофантазувати і обов'язково в гумористичній формі. Створювалися дійсно фантастичні сюжети, що віщували нові знайомства, цікаві подорожі, комусь – дванадцять балів з астрономії, комусь – очікувані подарунки. До речі, дівчатка бачили, в основному, модні обнови, а хлопці – м'ячі, ролики, плеєри.

Об'єднала всіх учасників нічної акції Book-студія «Літературні сутінки», запропонувавши захоплюючий літературний квест «Лабіринтами прочитаних книг», який розробила волонтер бібліотеки, студентка 2 кур-

су Української академії друкарства Оля Чекановська. Предметом пошуку стало те, що є спільним у книгах про Гаррі Поттера, Вінні Пуха та Червоній книзі. Наші розумні діти відразу відгадали, що це – сова. Підказками у пошуку були закладки у відомих літературних творах.

Бібліотекарі продумали етапи пошуку так, щоб діти мали змогу поблукати всіма приміщеннями бібліотеки, отримали весь необхідний для цього реквізит: у вестибюлі, на окремому столику, було виставлено все необхідне – праска, дзеркало, лупа, компас.

Як справжні нишпорки, діти прикладали закладки до дзеркала і знаходили відповідь у його відображенні, прасували їх гарячою праскою до появи букв і, врешті решт, знайшли цей символ мудрості, захований у святая святих бібліотеки – книгосховищі.

А скільки цікавих, а часом і страшнуватих пригод траплялося на шляху шукачів! То війне чорна, як ніч, мантія чаклунки Ірки Хортиці, то заплутає дорогу підступний Волдеморт, то поманить до своєї полицки Микола Гоголь, раптом викотиться м'яч, який упустили герої книжок Г. Тільманна.

Учасники цього костюмованого дійства потім пройшлися літературним подіумом «Fashion night» («Модна ніч»), і кожен із них образно представив свого героя, прокоментував його костюм у форматі відповідної історичної епохи.

Тож хіба можна було заснути у таку чарівну ніч! Не згодилися

принесені з дому ковдри та спальники.

Завершилася бібліотечна ніч годиною вражень «Ніч у бібліотеці – це ...» о 6.30. І не було для нас більшої радості, коли з усіх боків лунало: «Клас!», «Супер!», «Круто!» і найчастіше: «А коли ще буде така ніч?!».

Наступного дня для читачів бібліотеки та представників ЗМІ відбулась акцент-зустріч «Ніч у бібліотеці: святкова хроніка» з учасниками акції. Особливо приємно, що на неї прийшли і батьки, вражені розповідями дітей. Ми почули від них багато теплих слів подяки, пропозицій щодо подальшої співпраці.

Читальний зал бібліотеки на 80 місць був повністю заповнений. Мультимедійну презентацію нічного дійства коментували самі його учасники, розповідаючи про найбільш веселі та цікаві моменти, відповідаючи на численні запитання справжніх журналістів та волонтерів бібліотеки, членів редакції нашої щоквартальної бібліотечної газети «Бібліо & ТК».

А скільки нових ідей, тем для наступних зустрічей виникло під час активного спілкування! І ми ще раз переконалися, що спомин про цю ніч залишиться надовго.

Професійний аналіз заходу засвідчив його багатоспектну ефективність: посилення читачької активності, збільшення користувачів бібліотеки, мотивацію до систематичного читання і, що не менш важливо, моральне задоволення працівників результатами своєї праці.

І хоча це не перша гучна акція, зорганізована нашою ЦБС, ми ще раз довели, і не тільки місту (інформація подавалася на багатьох каналах українського телебачення), що ми є, ми цікаві і готові до нових інноваційних дій.

